Акжы:
1 и-лан 1 т. 20 ур.
1/2 — — 70 ур.

Война увэр.

3-шы ій лэктэш.
15-го марта 1917 г.
№ 5-й.

Кок арньашты ик кана лэктэш.

Адресжы: г. Вятка, Губернская Типографія.

У корныйшкы кузьэ лэкна?

Россіян у корныйшкы лэкмыжы тыгэ лійы. Пэш шукэрсэк, кугыжалан полшышыла койын, кугыжа кўдылны шукы осал шэм кӧрган сановник (чиновникъ)-шамыч илышт. Кугыжа нуным колышты, нунын канашышт почэш кугыжа пашам ыштыш. Сановник-шамыч шкэ могырыштым пэш ончышт; шкэланышт вэлы сайым ыштышт; шэм калыкым —паша калыкым пызьырышт вэлы. Шукы-гана кугыжалан:—„Министрэт-шамыч шукы осалым ыштат. Министрлан калык шинчымы, калык йӧратымы йын-шамычым шогалты. Министр мом ыштымыжым, мом ышташ шонымыжым тыйланэтат, калыкланат ончыч каласэн шогыжы“, манын каласэн ончышт. Тугэ гынат кугыжа тыды канашым ыш колышт. Министр-шамыч чарныдэ кугыжам олталэн шогышт. Кугыжа нунылан иньанэн шогыш. Сар (сӧй) тўнальы. Сар тўналмы мӧнгы, шукы министр-шамычын осал пашашт толын лэкты. Тугэ гынат, кугыжа калык мутым ыш колышт, министр-шамыч могырышкы лійын шогыш. Министр-шамыч осал нэмыч могырым ончышт. Калыклан нуны осалым вэлы ыштэн шогышт.—„Калык чытэн кэртдэ пудранаш тўналэш; тунам вара сар пашат пужла; нэмыч мэмнам сьэна. Нэмыч сэна гын, мэланна илаш сай лійэш“, манын министр-шамыч калыкым пэш пызырышт. Чын, калыклан илаш пэш йӧсы лійаш шўнальы. Тыды паша кэрэк кӧланат палы. Гос. Дума тэнэйы тыдым кугыжалан пэш чотчот каласаш тўнальы. Министр-шамыч кугыжалан Гос. Думам покташ канашым пуыч. Чын, кугыжа министр-шамыч пумы канашым колышты да, Гос. Думам пэтыраш да, член-шамычым шалатэн колташ февральын 25-жы приказым пуы.

Петроградъ (мартын 1-жы). Гос. Думан членжы — шамыч мартын 26-жы кугыжа-дэч Госуд. Думам пэтырымы нэргэн Указым налмышт мӧгнгы, канашлан погынэн улыт. Шукы кутрымы-дэч вара, тыгайы канашым ыштэн улыт: „Петроградгыч ныкушкат кайдымашын, ик жаплан тушан кодаш. Вара кугыжадэкы да фронтышкы, кум Главнокомандующій—дэкы, телеграммам колташ. Министр-шамычым волтэн, у министр-шамычым шогалташ“.

Туды кэчак, кэчыбалым, 250000 салтак-дэч Госуд. Думашкы „выборный“—шамыч толын. Предсѣдатель-дэч йодын улыт: „Паша кузэ? Мэланна мом ышташ?“ манын улыт.

Розянко, Гос Думан Предсѣда-

тельжы, нунылан Думан канашыжым да Кугыжа-дэны Главнокомандующий - шамыч-дэкы телеграммам колтытымыштым каласэн. Вара адак: —„Главнокомандующий - шамычлан: „Кугыжам у министр-шамычым шогалташ вашкэ тэмлыза, у министр-шамычым вашкэ шогалтыжы“, манын телеграммам пуна“, манын каласэн.

Родзянкон Кугыжалан пумы телеграммажы.

Годзянко февральын 26-жы Кугыжалан тыгайы телеграммам пуэн: —„Илымаш пэш лудмаш. Столицаштыт (Кугыжа илымы олаштыт) рят пытыш, паша пужлыш. Министр-шамыч нымомат ыштэн огыт кэрт. Сатыу (товар), шурны, молы кулэш арвэрым кондыштмы паша йылт (чылт) пужлэн шуы: чарныш—пытыш. Калык пэш опкэла. Урэмыштыт турлы калык пудранымаш лийаш тунальы. Иктышт вэсьыштым лудат вэлы. Салтак-шамычат пудранаш тунальыч: иктышт вэсьыштым лудат вэлы. Пэш башкэ гына ик чыла калык йоратымы-иньанымы йынлан у министр-шамычым шогалташ приказым пу. Пэш вашкаш кулэш. Эркын-вашкыдэ шогымы – колымы-дэны икты лийэш. Варасы кэчыштыт калыкын шудышыжы Кугыжан буй жылан инжы тол ылы, манын Кугы Йумым сорбалэм“.

Родзянкон тыды эн ончыч колтымы телеграммажы. Вара адак кок телеграммам туды кэчынак Кугыжадэкы колтэн. Кугыжа ик телеграммажыланнат пэлэштэн огыл, мутым пуэн огыл, нымомат каласэн огыл.

Калык пудранымаш

Госуд. Думам пэтрэн членжышамычым шалаташ кугыжан приказ толмы монгы, калык пудэшталт каймы ганы тарванэн. Кугы ола-шамычыштыт кочкаш-йуаш, чийаш-шоналаш укэлан калык начальник-шамыч-дэч йодаш да ужалышы шамычын лапкаштым пудырташ тунальын. Начальник-шамыч калык-дэны кырэдалаш да тудым чараш полициям колтэн. Паша пужлэн шуын. Министр-шамыч, начальник-шамыч калыкым чарэн кэртын огыл.

Тунам вара Госуд. Думан членжы-шамыч кугыжаныш пашам шкэ кидышкышт налаш ыштэн улыт. Ожныжым кугыжа-дэч ваш телеграммам вучэн улыт. Телеграмма толын огыл. Тунам вара министр-шамычым волтэн, пашаштым шкэ кидышкышт налаш *Временный Исполнительный Комитетым* ыштэн улыт.

Временный Исполнительный Комитетъ.

Петроградъ (матр. 1-жы). Февральын 27-жы, йудым, Комитетъ лийын шуын.

Комитетышкы пурэн улыт: Родзянко, Керенскій, Чхеидзе, Шульгинъ, Милюковъ, Карауловъ, Коноваловъ, Дмитрюковъ, Шидловскій, Некрасовъ, Львовъ.

Исполнительный Комитетын калыклан сорбалэн каласымы мутжы.

Петроградъ (март 1-жы). Временный Комитетъ калыкым тыгэ

сорбала:—„Госуд. Думан Временный Комитетжы министр-шамычын вийышт пытымым ужы да, тыды нэлы йӧсы кэчы-шамычышты пудранышы калыкым чарышаш вэрыч чыла министр-шамычы волтэн, пашаштым шкэ кидышкыжы нальы. Тыды пашан нэлылыкжым Комитетъ пэш сай шинча. Тугэ гынат Комитетъ: „калык-дэны салтак-шамыч тудлан полша-дыр“, манын калыкланат салтакшамычланат пэш иньанэн шога. Кызытсы министр-шамычым волтэн, нунын олмэш у министр-шамычым (сай йын, калык йӧратымы йын коклагыч) шогалташ калык-дэны салтак-шамыч полшат-дыр, манын Комитетъ пэш иньана.

Февральын 27-жы член-шамыч кидыштым пыштэн улыт.

Чыла министр-шамычым кучэн пэтрэн улыт.

Петроградъ (март 1-жы). Февральын 27—28-жы Временный Комитетъ чыла министр-шамычым кучэн пэтрэн. Пашаштым у министр-шамычлан пуэн.

Чыла у министр-шамыч калык палымы, калык йӧратымы йын улыт.

Временный Исполнительный Комитетъ дэны пашазы-шэм калыкын Совѣтжы.

Петроградъ (март. 1-жы). Исполнительный Комитетъ дэны пашазы-шэм калыкын Совѣтжы чыла Россія калыкым тыгэ манын сӧрбалат:

— „Граждан-влак! Пэш кугы-лэч кугы паша лийн шуы! Россиям йомдарыштыы буйлатэн коштшы-блак шкэ йомыч, паланышт—пытышт! Кызыт ынды Исп. Комитетъ-дэны пашазы калыкын Совѣтжы нунын ыштымы пашам шкэ кидышкышт нальыч. Комитетъ дэны Совѣтъ пэш йылэ гына, калык жкэланжы могайы правительство кӱлэшыжым каласымэшкыжы, кызытлан—ик жаплан *„Времянное Правительством“* шогалтат. Кызытлан эн кугы паша—армія-дэны киндыдымы калыклан киндыы йамдылымаш. Тыды пашам йылэ вэрышкыжы шуктышаш вэрыч „Продовольственная комиссія“ ышталты. Кызыт тудыы комиссія пашажым ышташат тӱналы. Кочкаш—йуаш, чийаш-шоналаш кӱлэш арвэрын запасыжы (йамдылымыжы) пэш шагал. Кузэ гынат пэш йылэ—пэш йылэ чыла кӱлэшым йамдылэн шукташ кӱлэш. Россія граждан-влак! Мыландым кучэн илышы—влак, шурным вӱдэн илышы-влак, сатыуым ыштэн илышы-влак-, пашазы-влак—чыланат—шочмы-кушмы мыландыланна полшыза! Арміямат, калыкымат пукшашат, йӱкташат, чикташат-шоналташат кӱлэш. Тушман кызыт сьэналтын огыл вэт. Чыланат ик йын гайы поры полшышы киддам шуйыза. Тыды лӱдмаш нэлыйӧсы кэчы-влакыштыы иктыдат Россіян гражданжы улмыдам ида мондыы! Тыгайы йӧсы годым кэрэк кӧат—кузэ, могайы поры пашам ышташ кӱлэшыжым шкэнжын поры кумылжы-дэч йодшы. Чонжы-шӱмжы каласымым ыштыжы. Уполномоченный-влаклан киндыдам (шурныдам) вашкэ ужалыза! Пуэн кэртмыдам—чылажым пуза. Чылажымат вокзал-влак-дэкы да пристань-влак-дэкы шупшыктыза-толтыза. Вагон-влакэш тэмэн-тэмэн кӱлэш вэрышкы колты-

за! Шочмы-кушмы мыландына чыланда-дэчат: „чыланат полшыза“! манын кучэн шога. Пошазы-влаклан да поры вэрыч кырэдалшы-влаклан киндым шуктэн, пуэн шогыза! Шагатжы (сагатжы) шэргы, жап (пагыт) огэш вучы! Вашкыза! Граждан-влак, киндыдэнат, вийда-дэнат шочмы-кушмы мыландыналан полшыза!!!

Петроградыштыы—Москваштыы.

Петроградъ (март 2-жы). Калык пудранымаш чарнэн. Шукы турны толаш туналын. Шукы арвэр шулдэшташ туналын. Илымаш ожнысы гайак лийаш туналын, манын сьэрат.

Сар кудылны.

Войнашты мо лийн шогымым, мо лиймым шинчаш телеграфистлан шогаш йын укэлан Германияштыы кызыт удрамаш шамычым погаш туналын улыт. Ваты шамыч, удыр-шамыч, кугыжгэ изыжгэ, чыланат войналан полшаш лийнат. Эн гугы пашашт нунын: сар пашам ик вэр-гычын вэс вэрэ чучыктэн телеграф-дэны каласаш; адак молы сарлан полшымы пашамат ышташ.

***) Ик франшуз газтыштыы тыгэ возалтмы: Германиян кок шудыы вуд йымалны коштмы лодкыжы улы. Тудыы нунын-дэны коштын, турлы параход корабль-шамычым вуд йымакы волтэн-волтэн колта, манят. Нуны кызыт ала мынар англійскій параходым да норвэжскій судным вуд йымалкы волтэн колтэнят. Тэвэ, шукэртыы огыл (февральыштыы) Сьверо-Американскій Соединенные Штатын „*Лямаж м. Лев*“ луман параход, йудым январын 30-жы, Сардинія сэр турыштыы, нэмыч подводная лодка-дэны ваш лийн. Вуд йымалны коштмы пуш параходлан тукнымы-дэны, тудыы йулаш туналын. Вара вуд йымалкы волэн кайэн. Тыдыы гына огыл, нэмыч ындыы пэш шукы кораб-шамычым пытарэн. Тугэ гынат, мэ тудлан вийм огына пу, тудым сэнэна, манын шонэна.

Тэрыс.

Шагал вольыкан йын тэрысым вича-гыч луктын ик ораш чумыра, шукы вольыкан вольык йумалны куча. Вольык таза, йандар лийаш тэрысым вича-гыч кэчын лукташ кулэш. Тэрысым ик ораш чумырэн, чот тошкаш кулэш. Укэ гын, тэрыс коклаш мардэж, йуж пурэн мландыы ушым кошта. Йужгынам тэрыс ора воктэн эртэн каймы годым, нэрыш нашатырныый спирт упш пура. Тыгайы упшан тэрыс пужлэн киа. Тудым чот тошкаш кулэш. Укэ гын, тудын ужы мардэж-дэны пыта.

Тэрыс пужлыдымы-лэч, вольыклан пэш таза огыл гынат, тэрысым вольык йумалнак кучаш кулэш. Вичаштыы мландыы тор огыл гын, тэрыс вуд йогымы-лэч, вича кумдыкэш лакым кунчаш кулэш.

Тэрысым ана умбакы тэлым луктат гын, ик кугы ораш лукташ да, тошкэн-тошкэн опташ кулэш. Кэнэжым луктат гын, лукмы сэмынак шалатэн куралаш кулэш; укэ гын, тудым мардэж, кэчы коштэн пужат, ужым пышарат. Тэрысым кэчывал мартэ луктын, кэчывал-лэч вара куралын, тырмалаш кулэш.

Кугыжан кугыжа-гыч лэкмыжы.

Петроградъ (4 март 4-жы). Кугыжалана Родзянко колтымы кум телеграмма-гыч иктыжымат ончыктэн огыт ул, манэш. Тугэ гынат Главнокомандующий—шамыч Кугыжа-дэкы толын Родзянкон йодмыжым пуаш Кугыжам пэш тэмлэн улыт. Кугыжа нунын мутыштым колыштын огыл. Туды Шкэ лышныжы шогышы сановник—шамыч канашыштым колыштын. Лышнысы сановникжы—шамыч Кугыжалан тыгэ кутрэн улыт:—„Петроградышты да Москвашты пудранышы калыкым чараш калык шукы огэш кӱл. Ныл—вич рота салтакым колтэт гын,—сыта. Салтак—шамыч лӱаш тӱналыт гын, чыланат чарнат“, манын улыт.

Мартын 1-штыжы. Кугыжа ватыжы-дэч *Царское Село-гыч* телеграммам налын. Ватыжы:—„Пэшвашкэ толын шу. Паша пужлэн шуы. Калык мэмнам кудалтыш. Чыланат у Правительство могырыш лэктыч. Мэ шкэ вэлы кодна. Вашкэ толын шу“, манын телеграммэшыжы сьэрэн.

Кугыжа тыды телеграммам налын да, Царское Селошкы лэктын. Кугыжа Царское Селошкы мийэн шуын огыл. Мартын 2-штыжы *Посковъ* манмы олашкы толын. Тышкы Петроградъ-гыч у Правительство—колтымы членъ-шамычат толын шуын улыт.

Членъ—шамыч Кугыжалан Петроградыштыда Россияштъ мо лиймыжым—чылажымат пэш раш, пэш сайын каласэн пуэн улыт. Нунын тыды *„докладым“* каласымышт годым туштъ генерал *Рузскій*, министр *Фредериксъ*, *Нарышкинъ* лийын улыт. Член—шамыч мутыштым тыгэ манын пытарэн улыт: „Кугы Кугыжа, чыла Россія калык, чыла армія—шамыч у Правительство могырышкы лэктыч. Петроградышкы армія-гыч салтак-шамычым монь колтэн ит толашы. Нымо пайдат тыланэт тушэч лийшаш огыл. Чыла калык у Правительство могырышты“. Тунам вара Кугыжа: „Кугыжа-гыч лэктам“, манын туштак манифестым сьэрэн, киджым пыштэн. (Ончы, манифестжы 4-мышы №-ыштъ).

Кызыт Кугыжа-гыч лэкшы Николай Александровичъ Романовъ семьяжгэ можгэ Царское Селоштъ. Нуным тушэч иктыжымат ныкушкат огыт лук.

Тӱрлы вэргыч—ола, йал, завод-шамыч-гыч—толшы увэр-шамыч.

*** Петроградышкы кызыт тӱрлы вэр-гыч:—„Чыла калык пэш йыбыртэн, пэш куанэн, у Правительство—могырышкы лэкты“, манмы увэр пэш шукы толэш. Чыла Россія калык, тудыувэр—шамыч-гыч койэш, у Правительство могырышкы—лэктын пытэн. Шукы вэрэ тоштъ Правительство кид-гыч мучыштымыжлан йыбыртэн, калык пэш кугын—чаплын пайрамым (праздникым) ышта.

*** Чыла губернатор — блакым, исправник—блакым, урядник—блакым, становой—блакым, чыла полициям, вэргычышт луктын улыт. Солдатыш кайшашыштым чылаштымат фронтышкы колташ приказ пуалтын. Кэрэк куштат Губернатор—пашажы Губернскій Земская Упра-

ван председательжылан пуалтыт: становой пашажы комиссарлан пуалтэш,—ожнысы полиція пыта. Полиція олмэш калык коклагыч „*выборный*“—шамычым налыт да, нунылан полициян пашажым пуат. Тугайы полициян пашажым ончыты „*выборный*“ — шамычым — „милиція“ маныт.

*** Шукы олаштыт, кугы йал-солаштыт купэс-шамычын тойэн-шылтэн кодымы тауараштым: чайм, сасахарым, ложашым, тулэчла адак шукы молы арвэрым муын улыт. Мумы арвэрыштым чылажым налын улыт да, тойшы—шылтышы купэс-шамычым сутыш пуэн улыт.

*** Ужалымы арвэрын акжы волыш. Арвэр шулдэштыт. Ӱ 3-тэнгэгыч 1 тэн. 30 ур. волыш. Йошкар тауарын акжы пэш волыш, 50% волыш, манын тӱрлы вэр-гыч увэрым пуат.

Ик шонгы йэнгын ойжы.

Кугы Йумылан тау! Ындыт Россія калык стражник, урядник, становой, исправник, земскій начальник кидышт-гыч лэктыт. Тыды мартэ кугыжан закон почэш Россія калыкым, ужар азам ончымы ганьы, полиція да тӱрлы начальник-шамыч ончэш ашнышт. Шэм калык земскій начальник—дэч йӧдтэ „тӱйгат“ лэктын ыш кэрт. Калык ожны улпут (байар—помѣщик) кидыштыт лийы. Вара февральын 19-жы Александр II кугыжан манифэстжы почэш калык улпут кид-гыч лэктыт. Эркынын лэкшы калыклан нымомат ыштыт. Тудын мландыжат ыш лий, *праважат* ыш лий. Тудым—„пэш шукым инжы шинчы, пэш ончыкы инжы кайы“—маныт, начальник кидыш пуыч. Начальник тудым пэш чот кучыш, тудлан эрыкым (вольам) ыш пу. Калык тымартэ пычкэмыштыт шинчыш.

Мландыӱандымы.

Кэрэк могайы шуды, пушэнгы, кинды чонан сэмынак кочкын кушкэш Мландэш шочшы ик тӱрлыжы мландыгыч гына кочышым шупшэш. Вэс тӱрлыжы мландыгычат, йуж-гычат налэш. Пушэнгы, лышташан шуды, лышташан шурны (шэм шыдан, пурса) кочышым мландыгычат йуж гычат налыт. Лышташдымы шуды (урвоч, киак), шурны (уржа, шӱлы, вистыт, шож) кочышым мландыгыч вэлы налыт. Садлан олыкышкы тэрысым огыт кышкы, шурнылан анаш тэрысым кышкат. Шурны у мландэш вэлы тэрыс-лэч посна шочэш тоштыт мландэш тэрыс кышкыдэ пэш шагал, выч-кыж шочэш.

Шурны ийын мландыӱым шупшын тулым ончыкжы кындылан йӧрдымашым ышта. Олым ломыж мландыӱ лийэш. Адак мландыӱ олым-шуды-дэны вольык коргыш пура да, каплан, ьӱрлан, шӧрлан кӱлэшыжы вольык кӧргэш колэш, утыжы шур шонды дэны лэктэш. Тыгак йын кӧргыш пурышы мландыӱат утыжы лэктэш. Тэвэ тыгэ лэкшы, алы погынышы, мландыӱ тэрысыштыт лиэш. Тоштыт мландылан ӱым пуаш тушкы тэрысым кышкаш кӱлэш. Сай ӱандаш ик десятина мландылан 100 ораба тэрыс кӱлэш. Тыи ныл десятина мландэш уржам ӱдэт гын, 400

ораба тэрыс кўлэш. Iыйн тыгэ тэрысым кышкэн шогэт гын, шурныгыч шукы пайдам муат.

Шукы тэрыслан шукы вольык, шукы шуды, олым кўлэш, Шудым шукы налаш тонышылан тошты олыкым тырмалаш кўлэш. Адак анэ ўмбалан тўрлы шудым ўдаш кўлэш. Олык тырмалаш шудыўдаш тунык-тымы книгам Уржум Земская Управыштыпуат. Йодса, йара почта-дэны колтат. Шудылийэш гын, волькат, тэрысат лийэш. Сай ончымаштывольык-гычат кугы пайда. Сай ушкал ийдалыклан шўды тэнгэ пайдам пуа. Молы кугыжан млaндыштыизыы млaндыгыч кугы пайдамналаш шудым ўдэн, шукы вольыкым кучат. Мэмнан тўжэм десятина куралмы млaндылан 465 вуй вольык вэлы; нэмычын, даниян, чехын тўжэм десят. млaндылан тўжэм вуй вольы кулы.

Тэрыс нэргэн.

Млaндэш шочмы турным тўрэтдэ курал кодэт гын, шурны кушкаш кайшы (пытышы) млaндыўшурны дэны пырльа млaндыш монгак савырна ылыы. Шурным олымгэ тўрэт налыт да, млaндыўым шурны-дэны, олым-дэны ийн изыын нангайэн пытарат. Вэс ий, вэс киндыўдаш млaндылан ўым монгы пуаш кўлэш. Олым-дэны, шурны-дэны, шудыдэны толшы млaндыўвольык-дэны йын-кўргыш пура да, утыжы монгы лэктэш, каплан кўлэшыжы капэш кодэш. Вольык-дэны йынкўргы-гыч лэкшы млaндыўтэрысыштылийэш. Тэвы тыгэ шурны дэны, шудыдэны налмы млaндыўчыла млaндыш монгы савырна гын, мэмнан млaндыок йабыгы ылыы. Мэ млaндылан ўжым чылажым монгы огна пўрылты, огна пу; тудыйын кўргэшат, вольык кўргэшат кодэш. Адак туд-лэч посна тудыўымак тэрыс-гыч йўрат мушкэш, кэчат коштэн пытара. Садлан тунэмшы калык млaндыўандаш тэрыслэч посна анаш фосфорит кўым кышкат. Фосфорит кўыштымлaндыўшукы улы. Фосфорит кўым йонышташтат. Вольык тэрыс сай, кўжгын кышкэт гын. Ик десятина млaндыш тўды орава (1500—1800 пуд) тэрыс кўлэш. Фосфорит 70—80 пуд вэлы кўлэш Фосфоритым Земск. управа ужала.

Ломыж.

Ломыж млaндыўандаш фосфорит лэчат сай. Десятина млaндыш пу ломыж 50 пуд кўлэш, олым ломыж 25—30 вэлы кўлэш. Олым ломыжыштымлaндыўшукы. Ломыжым погэн кукшы вэрыштыкийкташ кўлэш. Вара тудым куралмылэч ончыч анаш кышкат.

Шулды акашан шовын.

Кызыт, кодшы жаплан, шовын пэш шэргэшт кайыш. Мом ышташ кузэ ышташ? Ик йын шовын ышташтыгайын ойым пуа. Нал, манэш, крэнга шокшы вўдлан крэнгат цэлыпоташым. Тушан адак пэл крэнга вўд логалмы (йорыктымы) известкам пыштыы. Вара тудым лугы. Лугымыдэч вара, тылы кон вўдым ты-

гӹдӹ шоктэгӹч йоктарэн колтӹ. Вара тӹдӹ кон вӱдӹш колӹ крэнга, тӹгӹдӹн шалатӹмӹ-йонлӹштӹмӹ, шунӹм опталӹт. Вэс пачаш лугӹмӹдэч вара тӹдӹ руаш гайӹ настадэнӹ нӹл шӧран шовӹн калӹпӹм ӹштэдат. Коштӹмӹ-дэч вара тӹдӹ калӹп шамӹчӹм шовӹн олмэш кучаш йӧра. Тӹгэ ӹшкэ ӹштӹмӹ шовӹн-дэнӹ тувӹр-йолашӹм йӱштӹ вӱдэш мушкаш кэлша. Тӹдӹ шовӹн лаврам йалт (чӹлт) пӹтарэн, тувӹр йолашӹм пэш вашкэ ошэмта. Адакжӹ тӹдӹ шовӹн тувӹрлан али кидлан нӹмогай ашакам (сай огӹлӹм) ок ӹштӹ.

Тувӹрӹм тӹдӹ шовӹндэнӹ туржмӹдэч вара йӱштӹ вӱдэш мушкӹн колташ кӱлэш. Вара чӹла известкан ашакажӹ вӱдэш мушкӹлт кайа. Тӹдӹ ӹшкэ ӹштӹмӹ шовӹн налмӹ шовӹн-дэчӹн лу-луат вич кана шулдӹн толэш. Эн ончӹчӹн ӹштӹмӹ годӹм, шовӹн сай огэш лэк гӹнат, ӧрӹн шогаш огэш кӱл. Инанӹза, вэс пачаш ӹштӹмӹда годӹм, сайдэч-сай шовӹн лэктэш.

А. Михеев.

15-го марта 1917 г. Редакторъ-Издатель Глезденевъ. Вятка. Губ. Тип.-Лит.